

7. ĐỊNH HƯỚNG ĐÁNH GIÁ HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM

Đánh giá là một khâu quan trọng của quá trình tổ chức Hoạt động trải nghiệm. Đánh giá trong Hoạt động trải nghiệm cần tuân thủ theo các định hướng chung về đánh giá kết quả giáo dục đã nêu trong Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể.

Đánh giá kết quả hoạt động giáo dục của HS là quá trình xử lý những thông tin thu thập được (qua quan sát HS trong quá trình hoạt động; qua nghiên cứu sản phẩm hoạt động của HS, đặc biệt là sản phẩm thực hành và ứng dụng; qua kết quả tự đánh giá của HS, đánh giá của nhóm HS và đánh giá của các lực lượng giáo dục khác) đối chiếu với yêu cầu cần đạt mà Chương trình Hoạt động trải nghiệm đã xác định.

Trong quá trình đánh giá HS, GV cần chú ý đến việc khuyến khích HS học hỏi từ những sai lầm, đón nhận phản hồi và phê bình để từ đó có thể điều chỉnh bản thân một cách tích cực.

Việc đánh giá kết quả Hoạt động trải nghiệm cần xác định năng lực cũng như những tiến bộ và hạn chế của HS sau mỗi quá trình hoạt động để cải thiện, nâng cao chất lượng hoạt động của HS. Việc đánh giá Hoạt động trải nghiệm cần được HS, GV, phụ huynh HS và cán bộ quản lý giáo dục cùng những lực lượng giáo dục khác có liên quan thực hiện.

Kết quả đánh giá sẽ là cơ sở quan trọng để GV điều chỉnh các hoạt động cho phù hợp. Đặc biệt, nó tạo ra động lực thúc đẩy sự nỗ lực rèn luyện, phấn đấu, tự hoàn thiện của mỗi HS và giúp HS phát triển năng lực tư duy.

► 7.1. Mục đích của đánh giá

Mục đích của đánh giá là thu thập thông tin chính xác, kịp thời, có giá trị về mức độ đáp ứng yêu cầu cần đạt so với chương trình để xác định mức độ đạt được của HS về các năng lực và phẩm chất so với các yêu cầu đặt ra trong chương trình, từ đó:

- Khẳng định mức độ trưởng thành, tiến bộ của HS sau mỗi hoạt động.
- Kích thích tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS và tập thể HS nỗ lực vươn lên trong rèn luyện, trong học tập và hoạt động xã hội.
- Điều chỉnh chương trình và các chủ đề hoạt động giáo dục cho phù hợp với đối tượng.

► 7.2. Nội dung đánh giá

Nội dung đánh giá là các biểu hiện của phẩm chất và năng lực đã được xác định trong chương trình Hoạt động trải nghiệm: năng lực thích ứng với cuộc sống, năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động, năng lực định hướng nghề nghiệp; các yêu cầu cần đạt về sự phát triển phẩm chất và năng lực chung của mỗi cá nhân. Nội dung đánh giá chủ yếu thông qua hoạt động theo chủ đề, qua quá trình HS tham gia hoạt động tập thể và các sản phẩm của HS trong mỗi hoạt động.

Nội dung đánh giá kết quả hoạt động cụ thể của HS bao gồm:

- Đánh giá mức độ nhận thức về các vấn đề đã được đề cập trong các chủ đề hoạt động.
- Đánh giá động cơ, tinh thần, thái độ, ý thức trách nhiệm, tính tích cực,... của HS khi tham gia hoạt động.
- Đánh giá các kĩ năng của HS trong việc thực hiện các hoạt động.
- Đánh giá sự đóng góp của HS vào thành tích chung của tập thể và việc thực hiện có kết quả hoạt động chung của tập thể.
- Đánh giá số giờ tham gia các hoạt động.

► 7.3. Phương pháp và hình thức đánh giá

Đánh giá cần dựa trên cả 2 loại thông tin định tính và định lượng.

- Đánh giá định tính về các năng lực và phẩm chất được hình thành và phát triển ở HS: nhận xét của GV; nhận xét từ phụ huynh HS, cộng đồng; nhận xét từ bạn bè; tự nhận xét.
- Đánh giá định lượng về số giờ tham gia hoạt động và số lượng minh chứng sản phẩm: số giờ (số lần) tham gia hoạt động theo chủ đề và hoạt động tập thể; số lượng các hoạt động lao động; số lượng các sản phẩm hoàn thành và được lưu trong hồ sơ hoạt động theo yêu cầu.

Các hình thức đánh giá bao gồm:

7.3.1. Đánh giá quá trình và đánh giá tổng kết

Để thấy được sự tiến bộ của HS trong và sau các giai đoạn trải nghiệm, cần kết hợp cả hai cách thức đánh giá: đánh giá quá trình và đánh giá tổng kết. Chúng cần được thực hiện trong mỗi loại hình Hoạt động trải nghiệm (Hoạt động giáo dục theo chủ đề, Sinh hoạt dưới cờ, Sinh hoạt lớp,...).

– Đánh giá quá trình được sử dụng xuyên suốt chủ đề, học kì, năm học,... Trong đánh giá quá trình, HS/GV cho thông tin phản hồi về hoạt động học của HS. Qua đó, GV nhận ra tình trạng thực tế để điều chỉnh hoạt động dạy cho phù hợp/tốt hơn; HS cũng có được các thông tin về hoạt động học của chính mình và cố gắng thay đổi cho tốt hơn. Để đánh giá quá trình ý nghĩa hơn, tài liệu này chọn cách tự đánh giá để HS được tự đánh giá bản thân (xin xem mục "Tự đánh giá"). Khi đó HS ý thức hơn trách nhiệm bản thân, nhận ra và tập giữ vai trò "chủ thể" trong việc phát triển bản thân.

– Đánh giá tổng kết được dùng khi kết thúc một/vài chủ đề, học kì, năm học để giúp HS biết được khả năng học tập của mình. Đánh giá tổng kết cần bám sát yêu cầu cần đạt của chương trình khung, thể hiện qua các mục tiêu cụ thể về năng lực và phẩm chất của Chương trình Hoạt động trải nghiệm.

7.3.2. Tự đánh giá

Tự đánh giá là hoạt động đánh giá bản thân do mỗi HS thực hiện. Tự đánh giá tạo cơ hội để mỗi HS tự xem xét và điều chỉnh nhận thức, hành vi của mình. Tự đánh giá có thể giúp HS thể hiện rõ cách mà các em muốn rèn luyện, đồng thời cung cấp thông tin phản hồi có ý nghĩa cho GV về nhu cầu của HS. Khi HS trở thành người tự giám sát độc lập, GV cần đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng quan hệ bình đẳng, hợp tác với HS để vừa có thể đồng hành cùng các em, vừa có định hướng đánh giá sâu sắc hơn.

7.3.3. Đánh giá đồng đẳng

Đánh giá đồng đẳng là quá trình đánh giá giữa các HS nhằm cung cấp thông tin phản hồi để cùng học hỏi và hỗ trợ lẫn nhau. Đánh giá đồng đẳng tạo cơ hội cho HS trao đổi, thảo luận, giải thích và phản biện lẫn nhau từ đó phát triển tinh thần hợp tác, tư duy phản biện và khả năng thuyết phục người khác.

Đánh giá đồng đẳng giúp phát triển tự đánh giá, trong đó khuyến khích HS độc lập, có trách nhiệm phần đầu tiên bộ hơn trong hoạt động. Kỹ năng đánh giá ở HS thường hình thành trước tiên ở hình thức thụ động (yêu cầu, nhận xét từ GV), sau đó tích cực dần (đánh giá đồng đẳng), cuối cùng là chủ động (tự đánh giá).

7.3.4. Đánh giá của cha mẹ học sinh và cộng đồng

Đánh giá của cha mẹ HS và cộng đồng là ý kiến nhận xét của cha mẹ HS và của những người có mối quan hệ nhất định với HS (thôn bản, tổ dân phố, nơi HS tham gia các hoạt động,...) về ý thức, thái độ của HS trong cuộc sống hằng ngày và trong việc tham gia các hoạt động trải nghiệm. Đánh giá của cha mẹ HS và cộng đồng giúp HS, GV có cái nhìn khách quan, đầy đủ, toàn diện hơn về sự phát triển của HS trong quá trình rèn luyện.

Khi đánh giá HS, cha mẹ HS và cộng đồng cần tập trung vào mục tiêu giáo dục, cung cấp thông tin về những gì HS đã thực hiện tốt, những gì cần cải thiện và làm thế nào để thực hiện các bước tiếp theo. Sự phản hồi cho HS cần kịp thời, thường xuyên, hỗ trợ liên tục trong quá trình hướng tới mục tiêu.

7.3.5. Đánh giá của giáo viên

Đánh giá của GV là sự thu thập, xử lý các thông tin về quá trình HS thực hiện các nhiệm vụ của hoạt động (qua bài kiểm tra vấn đáp hoặc tự luận, bài tập thực hành, bài tiểu luận, bài thuyết trình, bài tập nghiên cứu, dự án nghiên cứu,...) và về thái độ, hành vi ứng xử của HS trong quá trình tham gia các hoạt động được tổ chức theo nhóm, tập thể hay cộng đồng, cũng như trong sinh hoạt và giao tiếp hằng ngày.

GV chủ nhiệm cần trao đổi với các GV khác có liên quan đến HS để thống nhất đánh giá về HS.

➤ 7.4. Tổng hợp và sử dụng kết quả đánh giá của Hoạt động trải nghiệm

Kết quả đánh giá đối với mỗi HS là kết quả tổng hợp đánh giá thường xuyên và định kì về phẩm chất và năng lực và có thể phân ra làm một số mức để xếp loại. Kết quả đánh giá Hoạt động trải nghiệm được ghi vào hồ sơ học tập của HS (tương đương một môn học).

GV chủ nhiệm chịu trách nhiệm tổng hợp kết quả đánh giá từ những đánh giá của GV khác, tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng của HS, đánh giá của phụ huynh HS và đánh giá của cộng đồng.

Đối với cấp Tiểu học, theo hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo: Kết quả đánh giá sau mỗi học kì và cuối năm đối với từng HS là kết quả tổng hợp đánh giá thường xuyên và định kì về phẩm chất, năng lực theo 3 mức:

- + Hoàn thành tốt
- + Hoàn thành
- + Chưa hoàn thành

GV sử dụng kết quả đánh giá xác định được mức độ đạt được của HS so với các yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực đặt ra cho mỗi giai đoạn học tập. Qua đó, xác định vị trí và ghi nhận sự tiến bộ của mỗi HS trong quá trình HS tham gia hoạt động.

Ví dụ minh họa về Phiếu đánh giá cuối chủ đề:

Phiếu đánh giá

Họ và tên: Lớp: Trường:

1. Vẽ biểu tượng hoặc viết cảm xúc của em khi tham gia các hoạt động trong chủ đề “Chào năm mới”.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Tô màu vào đối với mỗi nội dung đánh giá dưới đây:

Hoàn thành tốt: Hoàn thành: Chưa hoàn thành:

STT	Nội dung	Em tự đánh giá	Bạn đánh giá em
1	Nhận biết được một số đồng tiền của Việt Nam sử dụng trong trao đổi hàng hoá		
2	Làm được một số sản phẩm để sử dụng, trao đổi mua bán trong Hội chợ Xuân		
3	Lập và thực hiện được kế hoạch Hội chợ Xuân với lớp		
4	Mua sắm được một số món đồ yêu thích với số tiền mình có		
5	Chia sẻ được cảm nghĩ của em khi tham gia các hoạt động chào năm mới của trường, lớp		

3. Ý kiến của người thân

.....
.....
.....

4. Ý kiến của giáo viên

.....
.....
.....